

Informatívny rámcový obsah kurzu tlmočenia v posunkovej reči, minimálny rozsah príslušného kurzu a kvalifikačné požiadavky na záujemkyňu/záujemcu o absolvovanie príslušného kurzu

na účely plnenia kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie pracovnej činnosti tlmočenia v posunkovej reči v oblasti sociálnych služieb pri poskytovaní tlmočnickej služby uvedenej v § 44 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“)

Vzhľadom na rozličnú právnu úpravu pojmov: posunková reč/slovenský posunkový jazyk sa v celom materiáli v súlade s §44 zákona o sociálnych službách uvádza pojem posunková reč, pričom tento pojem je chápaný ako rovnocenný s pojmom slovenský posunkový jazyk, resp. posunkový jazyk.

A. Kvalifikačné požiadavky a požiadavky na špecifické schopnosti, zručnosti a skúsenosti na záujemkyňu/záujemcu o absolvovanie kurzu tlmočenia v posunkovej reči:

- najmenej úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie;
- u záujemkyne/záujemcu s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa alebo druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika zameranom na surdopédiu/ pedagogiku sluchovo postihnutých, na účely plnenia kvalifikačných predpokladov na vykonávanie pracovnej činnosti tlmočenia v posunkovej reči v oblasti sociálnych služieb, postačuje absolvovanie kurzu tlmočenia v posunkovej reči len v rozsahu praktického nácviku tlmočenia v posunkovej reči - praktická časť- najmenej 280 hodín (nižšie uvedená časť C. bod III. kurzu tlmočenia v posunkovej reči),
- disponuje už získanými (vstupnými) špecifickými schopnosťami, zručnosťami a skúsenosťami, ktoré jej/ mu umožňujú jednosmernú komunikáciu alebo obojsmernú komunikáciu pre fyzickú osobu so sluchovým postihnutím, ktorá nepočuje hovorenú reč: spoločná referenčná úroveň (samostatný používateľ B1) - rozumie hlavným myšlienkam, pokiaľ sú prezentované zrozumiteľným, štandardným jazykom (môže to byť regionálny variant jazyka) a týkajú sa bežných tém, s ktorými sa pravidelne stretáva v práci, v škole, vo voľnom čase atď. Vie si poradiť s väčšinou situácií, ktoré môžu nastať na miestach, kde sa využíva posunkový jazyk. Vie vytvoriť jednoduchú súvislú výpoveď na témy, ktoré dobre pozná alebo ktoré ju/ho osobne zaujímajú. Dokáže popísať svoje zážitky a udalosti, sny, nádeje a ambície a vie stručne vysvetliť a odôvodniť svoje názory a plány.

B. Minimálny rozsah kurzu tlmočenia v posunkovej reči:

Počet hodín vzdelávania: najmenej v rozsahu 350 hodín, z toho teoretická časť najmenej v rozsahu 70 hodín, praktická časť najmenej v rozsahu 280 hodín praktického nácviku tlmočenia v posunkovej reči.

C. Rámcový obsah kurzu tlmočenia v posunkovej reči:

I. Východiská a teória tlmočenia v posunkovej reči a cieľová skupina tejto formy tlmočenia- teoretická časť – najmenej v rozsahu 65 hodín

Posunková reč, jej roviny a základné charakteristiky.

Gramatická rovina posunkovej reči.

Lexikálna rovina posunkovej reči.

Pragmatická rovina posunkovej reči; pozná rozdiely medzi jednotlivými formami posunkovej komunikácie (posunková reč, posunkovaná slovenčina, medzinárodné posunkovanie).

Prstové znaky, ich základná charakteristika, rozdelenie.

Jednoručná a dvojručná prstová abeceda – použitie v posunkovej komunikácii.

Tlmočník, prekladateľ, tlmočnický úkon, preklad.

Príprava tlmočníka na tlmočnický výkon (zásady dodržiavania etického kódexu tlmočníka posunkovej reči).

Informácie a poznatky o technických podmienkach miestností, kde sa tlmočí.

Modifikácia tlmočnickeho úkonu na základe individuálnych a skupinových potrieb.

Rozdiely v tlmočení pre rozličné cieľové skupiny osôb využívajúce posunkovú reč a posunkovú komunikáciu (duálne zmyslové postihnutie, mentálne postihnutie).

Posunková komunikácia v školskom prostredí.

Špecifiká online tlmočenia.

Kompenzačné pomôcky pre fyzické osoby so sluchovým postihnutím.

Postavenie tlmočníkov pre osoby so sluchovým postihnutím v dokumentoch EÚ a medzinárodných organizácií.

Súčasná úprava problematiky dorozumievania sa nepočujúcich osôb v podmienkach SR.

Simultánne tlmočenie (charakteristika, použitie).

II. Právne úpravy zamerané na tlmočenie – teoretická časť- najmenej v rozsahu 5 hodín

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčný protokol k Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 149/1995 Z. z. o posunkovej reči nepočujúcich osôb v znení zákona č. 151/2017 Z. z.

Zákon č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov.

Orientácia v pracovnoprávných vzťahoch a obdobných vzťahoch, obchodnoprávných vzťahoch a občianskoprávných vzťahoch uplatniteľných v možnom profesijnom živote fyzickej osoby, ktorá vykonáva tlmočenie v posunkovej reči v rámci poskytovania tlmočnickej služby ako sociálnej služby

Sociálnoprávne minimum, schopnosť rozpoznávať potenciálne porušovanie práv osôb so zdravotným postihnutím.

Etický kódex tlmočníka posunkovej reči.

III. Praktický nácvik tlmočenia v posunkovej reči- praktická časť – najmenej v rozsahu 280 hodín

Simultánne tlmočenie z hovoreného jazyka do posunkovej reči – dialógy (napr. pri vybavovaní úradných záležitostí na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, orgánoch miestnej alebo regionálnej samosprávy....).

Simultánne tlmočenie z hovoreného jazyka do posunkovej reči vo vysokoškolskom prostredí (odborné prednášky.....).

Simultánne tlmočenie z posunkovej reči do hovoreného jazyka – dialógy (napr. pri vybavovaní úradných záležitostí na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, orgánoch miestnej alebo regionálnej samosprávy....).

Simultánne tlmočenie z posunkovej reči do hovoreného jazyka (napr. z videa, televíznej obrazovky...).

Rozširovanie posunkovej zásoby v špecifických oblastiach pôsobenia (napr. v oblasti sociálno- právnej ochrany, kvality života, pri vzdelávaní- školské posunky, pri vykonávaní poradenstva, poskytovaní zdravotnej starostlivosti).

Posunkovanie rozličných životných situácií osôb so sluchovým postihnutím (nákup, pošta, banka, poisťovňa....).

Konzekutívne tlmočenie z televíznej obrazovky – krátke dokumentárne programy.

Konzekutívne tlmočenie z posunkovej reči do hovoreného jazyka .

Tlmočenie príspevkov z rozličných oblastí : príbehy zo života (časopisy, noviny, krátke prerozprávania), posunkovanie prežitých udalostí, popis rozličných obrazov, vecí, prostredí .

Tlmočenie v médiách a jeho špecifická (príprava, rýchlosť, obsahová stránka...).

Tlmočenie pre osoby s duálnym zmyslovým postihnutím – základné charakteristiky a možnosti modifikácie posunkov-.

Profil absolventky/absolventa:

- získala/získal –poznatky a pochopila/pochopil rozdiely medzi jednotlivými druhmi straty sluchu, ich vplyve na komunikáciu a získala/získal poznatky a pochopila/pochopil rozdiely medzi jednotlivými komunikačnými formami osôb so sluchovým postihnutím,
- získala/získal poznatky o rozličných potrebách osôb so sluchovým postihnutím vzhľadom na tlmočnickeho výkon,
- získala/získal teoretické poznatky o tlmočení pre rozličné skupiny osôb so stratou sluchu,
- získala/získal teoretické poznatky o simultánnom a konzekutívnom tlmočení v oblasti posunkovej reči,
- získala/získal teoretické poznatky o tlmočení pre osoby s duálnym zmyslovým postihnutím,

- získala/získal poznatky o príprave tlmočníka na rozličné druhy podujatí,
- osvojila/osvojil si poznatky o postavení tlmočníkov posunkovej reči v EÚ a o súčasnej úprave problematiky dorozumievania sa osôb so sluchovým postihnutím v podmienkach SR,
- má znalosť zákona o sociálnych službách a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov v rozsahu súvisiacom s vykonávaním tlmočenia v posunkovej reči v rámci poskytovania tlmočnickej služby ako sociálnej služby.

Praktické vedomosti absolventky/absolventa

- osvojila/osvojil -si simultánne tlmočenie rozličných textov, s dôrazom na rýchlosť a obsahovú presnosť,
- rozvinula/rozvinul si zručnosti v simultánnom preklade z hovoreného do posunkovej reči vzhľadom na rozličné skupiny osôb,
- zefektívnila/zefektívnil preklad z posunkovej reči do hovoreného jazyka vzhľadom na špecifickú tejto formy komunikácie,
- zefektívnila/zefektívnil si preklad z posunkovej reči do hovoreného jazyka vzhľadom na špecifiká tejto formy komunikácie,
- naučila/naučil sa využívať mimojazykové prostriedky v posunkovej reči (mimika, pohľad očí, posturika...),
- naučila/naučil sa zvládnuť simultánne tlmočenie z hovoreného jazyka do posunkovej reči v rozličných oblastiach,
- naučila/naučil –sa využívať posunkovú reč prostredníctvom rozličných médií (online tlmočenie, tlmočenie v televízii...).

Ukončenie kurzu tlmočenia v posunkovej reči a preukazovanie jeho absolvovania:

Po úspešnom absolvovaní kurzu tlmočenia v posunkovej reči v celom rozsahu účastníčka/účastník tohto kurzu ho ukončuje vykonaním záverečnej skúšky pred najmenej trojčlennou skúšobnou komisiou, z ktorej najmenej jeden člen je odborne spôsobilý v tlmočení v posunkovej reči. Za odbornú spôsobilosť v tlmočení v posunkovej reči sa považuje splnenie kvalifikačných predpokladov potrebných na vykonávanie tlmočenia v posunkovej reči v oblasti sociálnych služieb ustanovených zákonom o sociálnych službách, posudzované podľa:

- a) § 84 ods. 10 až 12 tohto zákona, alebo
- b) prechodného ustanovenia § 110ao ods. 2 tohto zákona, u fyzickej osoby, ktorá k 31. decembru 2019 spĺňa kvalifikačný predpoklad podľa § 84 ods. 11 a 12 zákona o sociálnych službách v znení účinnom do 31. decembra 2019, a teda do 31.12.2019

1. preukázateľným spôsobom absolvovala tlmočnicke minimum certifikátom vydaným subjektom, ktorý má oprávnenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR na vzdelávanie tlmočníkov v posunkovej reči, a súčasne

2. sa preukázateľným spôsobom zúčastňovala ďalšieho vzdelávania najmenej raz za päť rokov (priebežného udržiavania, zdokonaľovania a dopĺňania požadovaných vedomostí a schopností potrebných na vykonávanie pracovných činností v oblasti sociálnych služieb, realizovaného spôsobom podľa § 84 ods. 24 zákona o sociálnych službách),

Obsahom tejto záverečnej skúšky je overenie vedomostí účastníčky/účastníka kurzu tlmočenia v posunkovej reči v tejto forme tlmočenia a overenie jej/jeho spôsobilosti používať tlmočenie v posunkovej reči v konverzácií.

Po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky realizátor kurzu tlmočenia v posunkovej reči vystaví absolventke/absolventovi tohto kurzu doklad o tomto úspešnom overení jej/jeho vedomostí v tlmočení v posunkovej reči a jej/jeho spôsobilosti používať tlmočenie v posunkovej reči v konverzácií.

U účastníčky/účastníka kurzu tlmočenia v posunkovej reči s dosiahnutým vysokoškolským vzdelaním prvého stupňa alebo druhého stupňa v študijnom odbore špeciálna pedagogika zameranom na surdopédiu/pedagogiku sluchovo postihnutých, ktorý absolvoval kurz tlmočenia v posunkovej reči len v rozsahu praktického nácviku tlmočenia v posunkovej reči - praktickej časti

- a) je obsahom záverečnej skúšky len overenie jej/jeho spôsobilosti používať tlmočenie v posunkovej reči v konverzácií a
- b) po úspešnom vykonaní záverečnej skúšky realizátor kurzu tlmočenia v posunkovej reči vystaví absolventke/absolventovi tohto kurzu doklad o úspešnom overení jej/jeho spôsobilosti používať tlmočenie v posunkovej reči v konverzácií.